

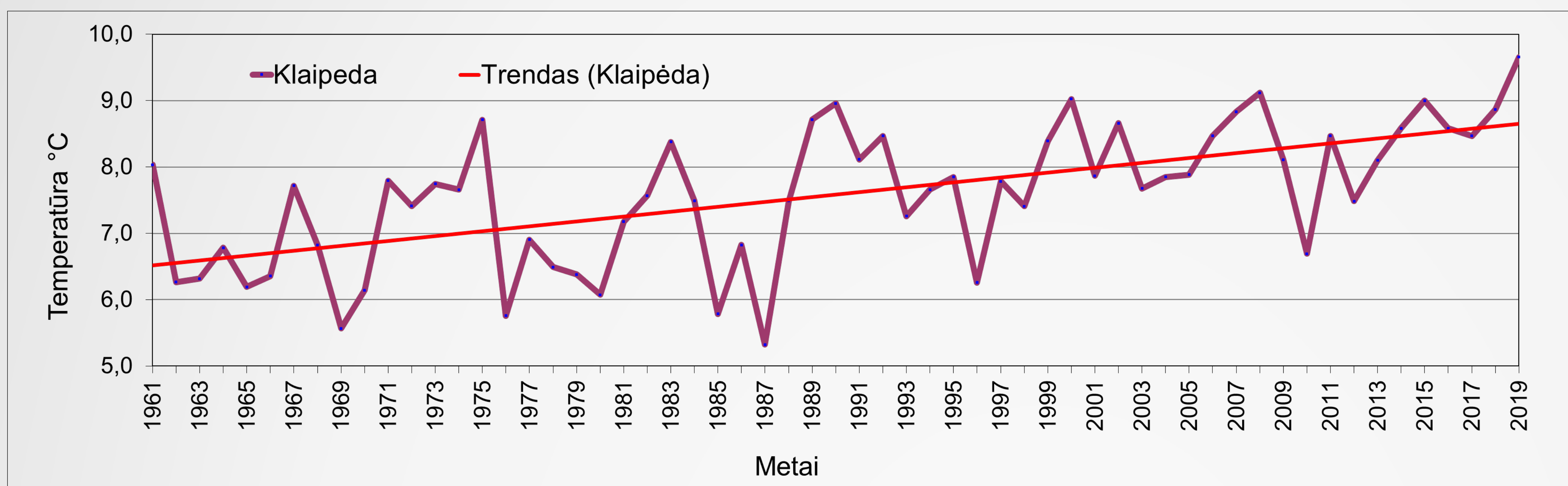
ORO TEMPERATŪROS IR EKSTREMALIŲ REIŠKINIŲ KAITOS TENDENCIJOS PAJŪRYJE

Judita Navašinskienė

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba Perspėjimų ir prognozių skyrius, Klaipėda.

judita.navasinskiene@meteo.lt

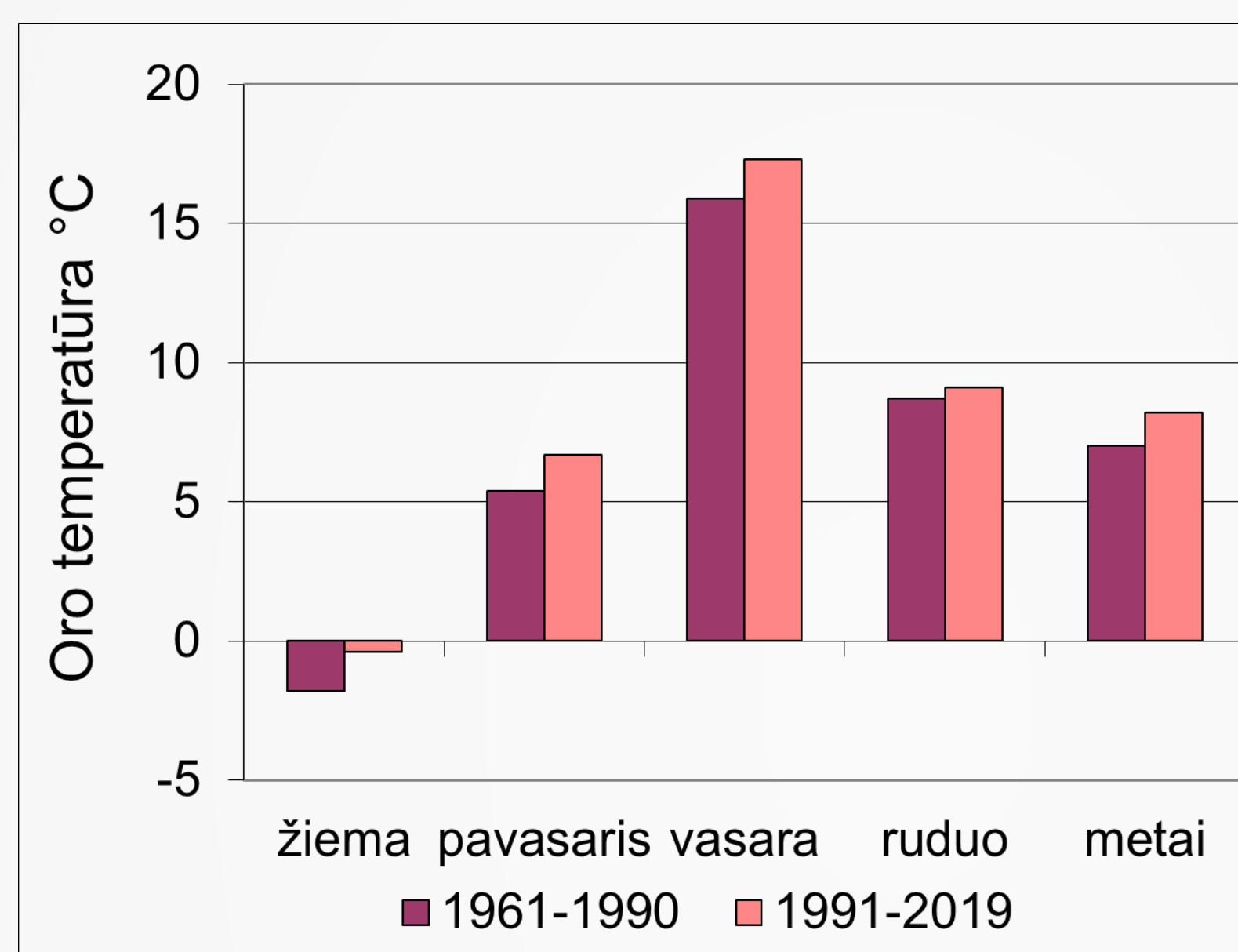
Lietuvos pajūryje klimatiniai pokyčiai priklauso tiek nuo vietinių geografinių sąlygų, tiek nuo globalinių procesų. Klimato kaitos fone, itin svarbi oro temperatūros tendencijų analizė, kuri apimtų ir regioninius, šiuo atveju pajūrio ruožo pokyčius. Klimato šiltėjimo tendenciją Lietuvos pajūryje, kaip ir visame pasaulyje reprezentuoja vidutinė metų oro temperatūros kaita.

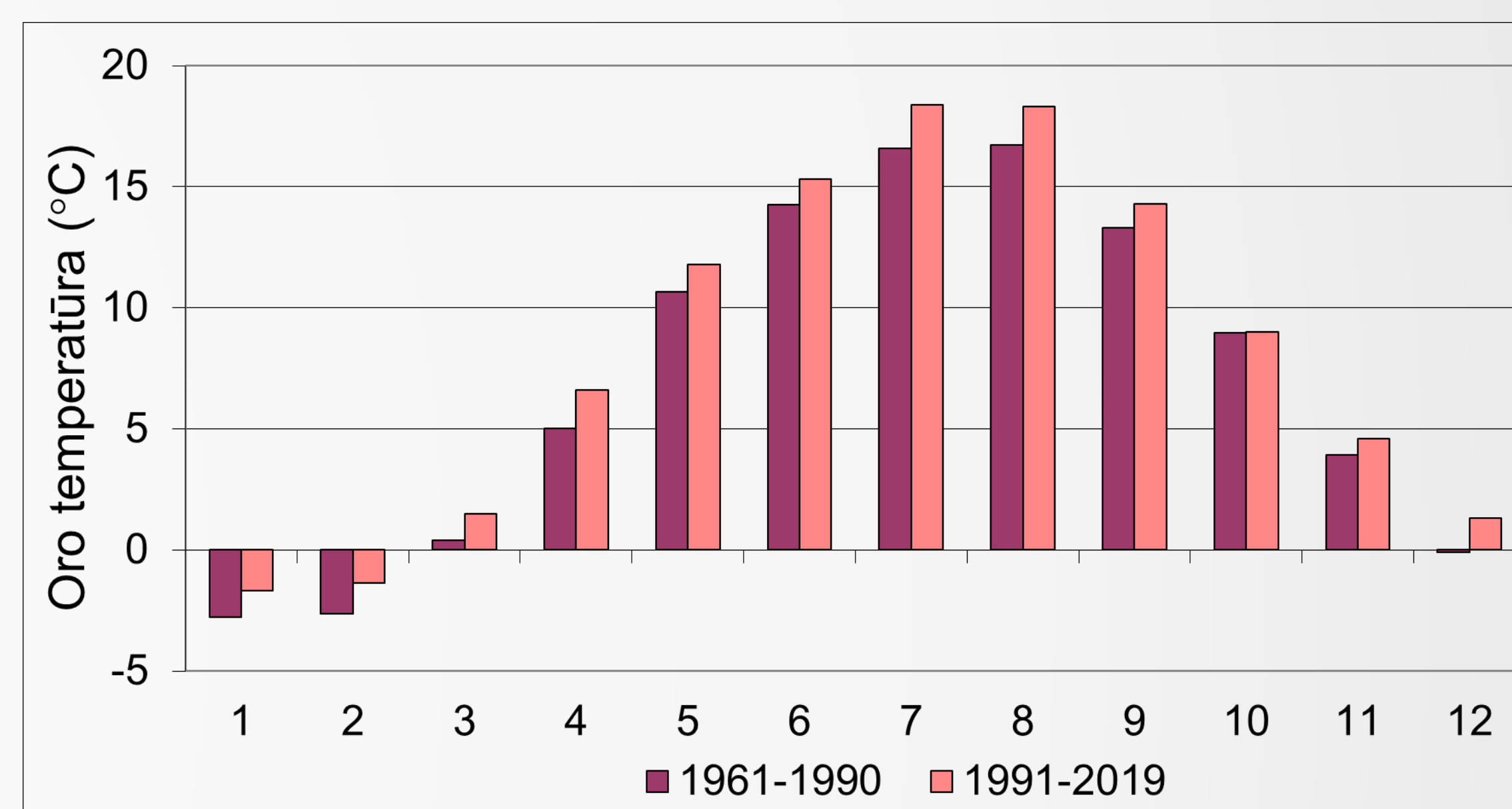
Vidutinė metų oro temperatūra 1991-2019 m. Klaipėdoje buvo 8,2°C, kai 1961-1990 metais siekė 7,0°C. Vidutinė metų oro temperatūra per šį laikotarpį pakilo 1,2°C. Oro temperatūros trendas perteikia didėjančią tendenciją tiriamuoju laikotarpiu (1 pav.).

1 pav. Vidutinė metų oro temperatūra Klaipėdoje 1961-2019 m.

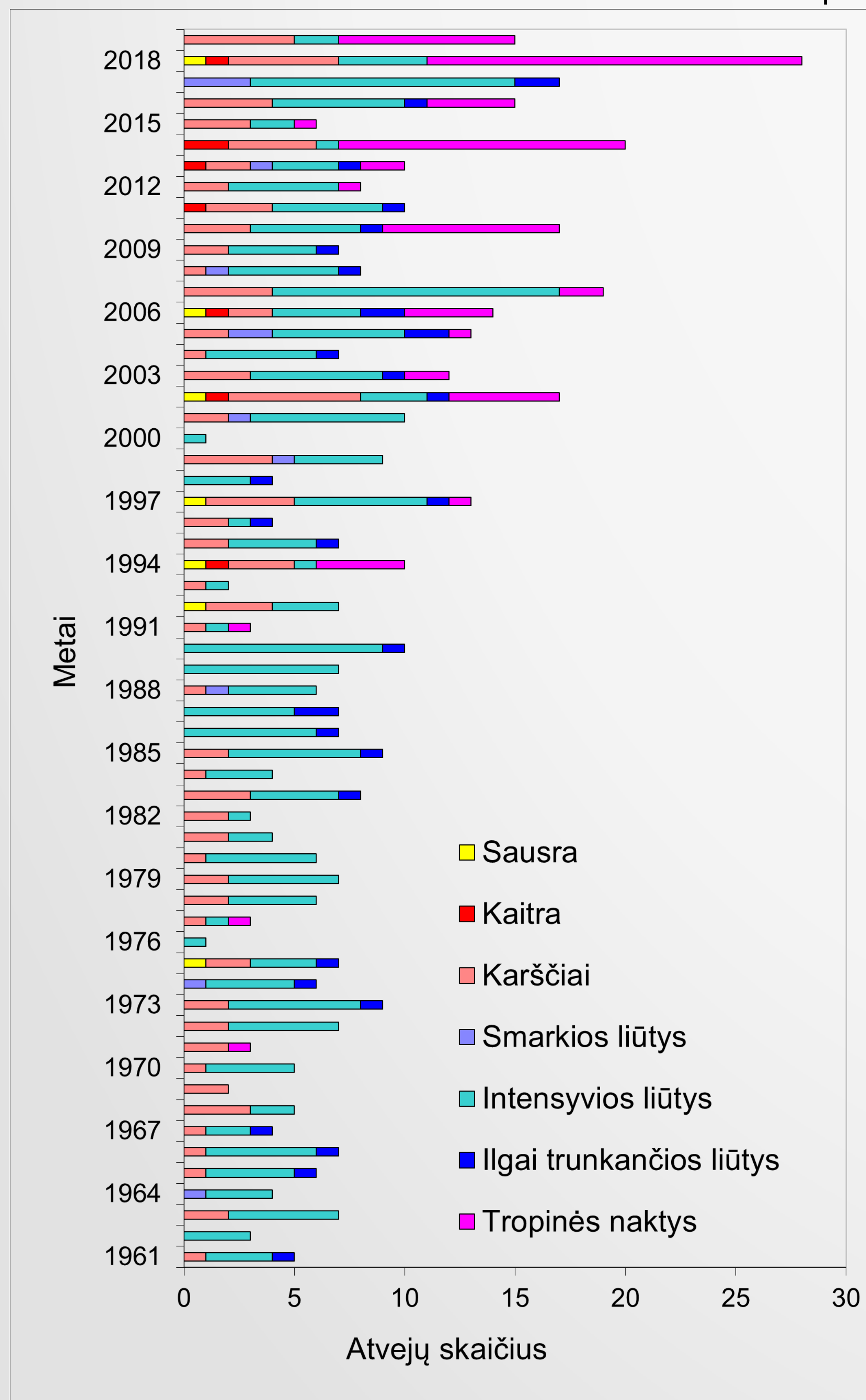
Oro temperatūros pokyčiai pajūryje per pastaruosius 59 metus rodo ryškesnį oro temperatūros pakilimą žiemos (1,4°C), pavasario (1,3°C), bevasaros (1,4°C) ir sezonais (2 pav.). Įvertinus atskirų mėnesių oro temperatūros pokyčius – stebimas vidutinės oro temperatūros augimas visais mėnesiais išskyrus spalį. Labiausiai oro temperatūra pakilo balandžio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais (3 pav.).

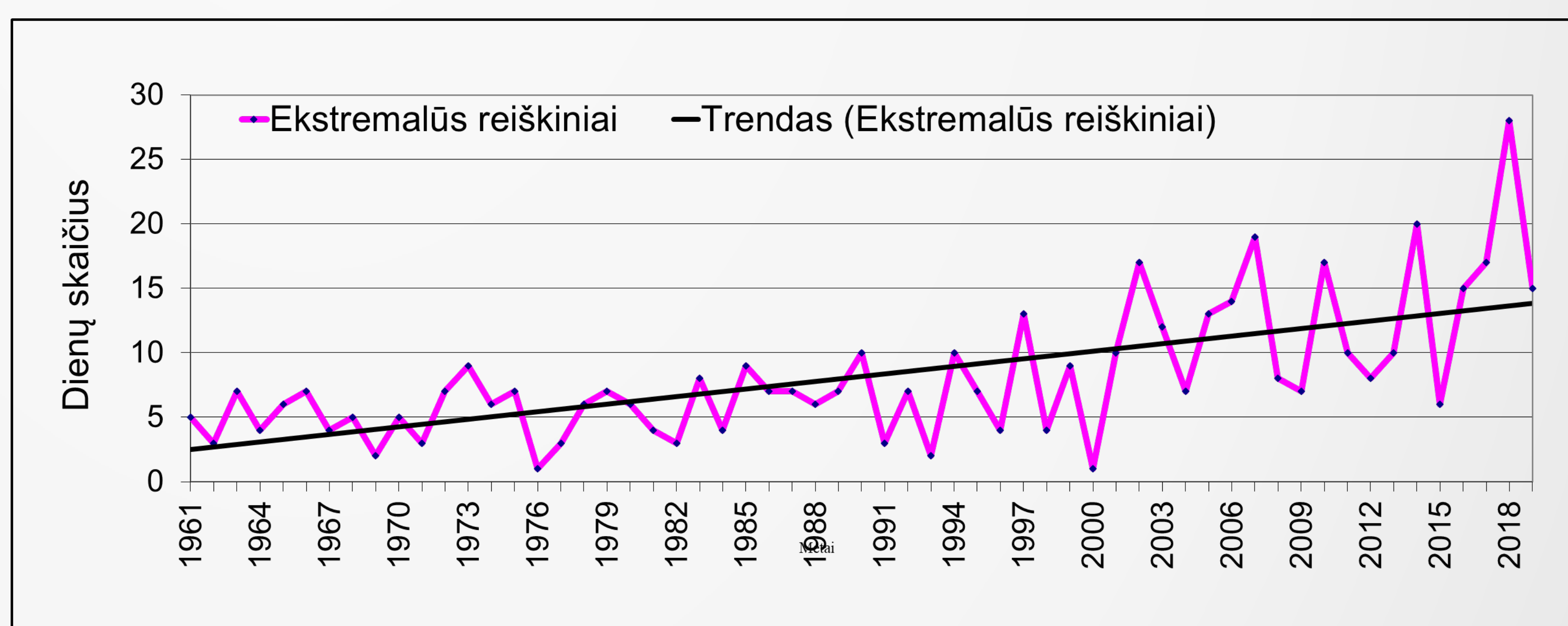
2 pav. Oro temperatūros pokyčiai sezonais Klaipėdoje 1961-2019 metais.

3 pav. Oro temperatūros pokyčiai mėnesiais Klaipėdoje 1961-2019 metais.

5 pav. Ekstremalūs reiškiniai 1961-2019 m. Nidoje.

4 pav. Ekstremalių reiškinių kaita 1961-2019 m. Nidoje.

Dažnėjančios sauros, kaitros, karčiai, tropinės naktys, smarkios, intensyvios ir ilgai trunkančios smarkios liūtys - ryškūs klimato kitimo rodikliai.

Karščiais vadinami orai, kai 3 dienas maksimali oro temperatūra viršija 25 °C, o kaitra, kai 30°C. Aukštesnė nei 25 °C temperatūra stebima *balandžio-rugsėjo* mėnesiais. 1961-1990 m. tokių dienų vidutiniškai buvo 11-12 dienų, o jau 1991-2019 m. - 19-20 d.

Labai karštų dienų (>30°C) **1961-1990** m. buvo tik **13** d., o **1991-2019** metais - **94** dienos.

•**1961-1990** m. karščiai reti, viena silpna sausra ir tropinė naktis, tik 3 smarkios liūtys ir 13 ilgai trunkančių smarkių liūčių, kai per 2 ir daugiau parų iškrito beveik ar tik mėnesio norma.

•**1991-2019** m. fiksuojamos 6 sausros, 8 kaitros, 74 karščio bangos, 74 tropinės naktys, 9 smarkios liūtys, 1 smarkus snygis ir 19 ilgai trunkančių smarkių liūčių, kai iškrito, ne tik mėnesio, bet dviguba, triguba mėnesio norma.

Viena svarbiausių kylančios temperatūros pasekmių – pietryčių Baltijos jūros vandens lygio kilimas. Pagrindinė šio kilimo priežastis - terminis vandens plėtimasis.

Kokią Baltijos jūrą bei priekrantės zoną turėsime po daugelio metų, t.y. kokį ekologinį pėdsaką paliksime – priklausys ne tik nuo mūsų sprendimų ir darbų, bet ir nuo vyriausybės dėmesio klimato kaitos ir aplinkosaugos problemoms.